

MÖRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politeisni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Lét. VI. Évf.

Márkiseveci, 1927. április 17.

Broj 16. Szám.

Velika noucs,

vüzem, ószvetek vekivecsne pravice i mirá szmo sze znôvics docsakali. Szvetímo z obdányom, po isztini i ómorno, tóda szamo znamenitoszt tiszto, gda je meo zemelszki národ fundament, i vzrok krícsati ednoglászo: „Ho-zánna na viszini!“ „Blagoszlovleni bojdi, kí szi prisao vu iméni goszpodnovom! Tó znamenitoszt, szpômenek dôbe, gda je prineszao szin goszpodni isztinszki mir i pravico tomi doszta trpécsemi národ i zivlénya tróst, i zdravilni balzam. Nê pa je ószvetek denésnye dôbe, denésnyi razmer, kí pa doszta vecs vzroka má dočoga da bi krícsali: „ho-zánna!“ z cêloga grla, z cêlov močšjôv rávnotak, kak szo tó csiníli lüdjé nigda pred devtnájszetimi sztotinami. Dnesz je szamo szpômenka ószvetek tiszte dôbe, vu sterom vrêmeni je od mrtvi sztano Zvelicsitel, noszitel glórie vekivecsne pravice i mirá. Té nas szpomenka ószvetek je pa záto tem ómornêsi i isztinêsi, ár nam je szamo tó edíno batrivanye i tróst v denésnyi tézki cajtaj.

Tróst, batrivanye, aii je nê tó tiszto stero nam dáva volô do dela, veszeljé do zivlénya? Gde ga nájdes na zemli drügod? Mogôcse v la'zlivom pênezi, v prázni recsáj politicsni exponen-tov, kí ti odneszé mir i pravico v szebicsni haszek? Nê! nê tém szvetszki oszvoboditelom nem-remo krícsati: „ho-zánne“, niti nê szo vrêdni toga, da bi je pozdravili, kak szo nigda tiszto, kí je bño isztinszki oszvoboditel.

Jesztejo dobroga nakanênya lüdjé tüdi i dnesz. Keiko pa nájdemo mednyimi táksi, da bi ne bi obrnoli hrbet dobroj ideji, nebi bicsüvali tiszto, kí bi bño szvoj zítek aldüvavsi za vsza tiszto, ka je dobro i za národ. Nigda je doszta menyé bilô táksi lüdi, ali dnesz, dnesz — zalosztno — je med národom doszta vecs táksi, kí nê szamo bicsüjejo, hrbet obrnéjo vszákôj dobroj ideji, nego zatajijo szvoj rod szvoj jezic, pogodijo sze v szlüzbo nepriátela, steromi pomágajo zamí szebé vnicsávatí.

Gda sze zdramimo, gda previdimo tó, té nam bôde bôgse slo, — vendar pa sztára rana

te'zko zacêli, — i te'nam bôdo veszéli vüzemszki szvétki escse veszelési, nê szamo historicsno

nego i fakticsno. V tom mislênyi dajmo ómorni kêp nasemi denésnyemi ószvetki.

Nôve metelice — kmétske.

Politíchni agenti pobérajó pêneze i podporo obecsü-
jejo kmetom.

Znáno je, ka je nasa zivnôreja vecs trpêla, kak kdêrkoli. Szirmaski kmétski cslovek — nê zameriti — csi verje ráznim elementom, kí ga za pár kovácsov obrisejo té, gda pêneze proszijo od nyega za kolekovino prosnye, z sterov nyemi obecsajo szkôzi sztranke podporo szpraviti za od metelicsnoszti pogínyeno zivíno. Vendar je táksim lüdem vszedno csi te ze prídejo nazáj vecs ali uê, má kmet pêneze za táksi hecc ali nê miszlimo pa, ka je tó ednáko z cecévanyom lüdi, stero bi nebi szmelo bidti dovoljeno nê od sztranke, escse bôle pa nê od oblászti.

Kak nam je znáno, ár szmo dôbili pritozbo, je nikši radičov „tájnik“, po iméni Bojnéc, vecs mészti po 80 Din szpôbrao od kmetov, da bôde prosnje delao za podporo. Nemo pravli, da privátno vlozëna prosnya ne kosta pêneze, vendar pa 20+5+3 Din,

nê pa 80 Din, témbôle pa nê té, csi tó v iméni sztranke tiszte dela, stera je rávnocs vu tiszto okôlisi telko vôtumov dobila. Miszlimo, ka csi jeszte zatô kredit, té sze skoda more szlüzbeno zagotoviti i podpora rávnotak i pravicsno razdeliti; brezi drügi sztroskov, v bremen tiszto, kí itak ze nasztáne skode v cêlom nedobi vnyeno.

Nescsemo trditi ka je tó goljufija, mogôcse szi je zarcúnáo za „delo“ prosnye, vendar pa csi je zatô nê kvalificêani i nê poblascseni, tó neszmê bidti témbôle, ár bi bila tó oblászti dúznoszt. Pomôcs more priti pravicsno i nê sztrankarszo, csi ze je zatô fond.

Ár pa plácsane podpore nê i nê „tájnik“ sze ne káze, bi bi tó namesztno, csi bi comp. oblaszt pomírila z-cécane kmete — jávno.

Politikamentessé teszic az Orjunát. (?)

Vasárnap a zagrebi Tusknac-szinházban az Orjuna országos kongresszust tartott. A kongresszusra, melyet nagy érdeklődés előzött meg, az ország minden részéből érkeztek uelegátusok. A kongresszuson az Orjuna politikai magatartása felől kellett határozni. Ugyanis az Orjunában két tábor küzd egymással. Az egyik tábor, amelynek élén dr. Leoncsics Ljuba, az Orjuna direktóriumának elnöke, Bartulovics spliti ügyvéd és Jevgyevics Dragoszláv, a vajdasági Orjuna szervezett elnöke állanak, az Orjunát teljesen a független demokratapárt vizeire akarják terelni. A másik csoport, amelynek a beoradi, zagrebi és a dalmáciai szervezetek a hívei, az Orjunát mentesíteni akarják a politikától és a szervezetet ideális, hazafias alapon akarják átszervezni.

A kongresszus egész nap

tartó heves vita után elhatározta, hogy az Orjuna szervezetét megvátoztatják és az Orjuna eddigi fővezérét, dr. Kranz-t diktatori hatalommal ruházzák fel és lát hónapra teljes felhatalmazást adnak neki. Dr. Kranz minden tartományi szervezett választmányából egy bizalmiférfit választ ki, akit az illető szervezettel szemben teljhatalommal lát el. A direktórium továbbra is megmarad, de a jövőben csak tanácsadó szerv lesz az új alapszabályok kidolgozásánál. Az új alapszabályok politikamentessé fogják tenni az Orjunát és a szervezetet a milicarendszer alapján reorganizálják és a tagok ezentúl a legszigorubb fegyelem alá esnek.

A legközelebbi kongresszust hat hat hónap múlva tartják meg Zagrebben, amikor véglegesen döntenek az Orjuna átszervezéséről.

Je vsze mogôcse!?

»Murska Subota«, tó imé sze je lescsilo na postni i na zel. posztáje stambilijaj, ali vendar je po pedántnom posztópanyi postnoga upravniká tá nezmajna „Subota“ récs preminôla, viditi jo pa vszedno escse na stambilki zelezniske posztáje. Nê szamo ka tó imé neodgovárja szlovenscsini i nê národa narécsji, z sterim je »Olsniz« za Szoboto bño okrzsztensi. i z-„Muraszombata“ tüdi morejSzobota posztáti, ali primerjajmo tó naôpacnoszt z-tisz-timi napákami, kí sze dogájajo rávno zavolo neednáki imén politicsni krájov na ednoj sztráni, i zavolo ednákoglaszcsi imén na drügoj sztráni.

Zgôdilo sze je z-ednim csizmáram, kí je z szvojim blágom v Ptuj bño na szenyi. Ár nyemi blágo osztalo, v kupê z szebov vzéti pa neszmê, je dao blágo gori kak prtijago (podgyasz). Gori szo szpiszati na blágo »M. Subota«, kama sze je vozo laszták blága. Szkôz Ormo'za vozécs, szo blágo doli vzéti i dáli na Csakovecki vlák. Persze v dobrom mislênyi, ár szo »M. Suboto« za »Málo Subotico« csteli, stero lezi blüzi Csakovca. Tak je blágo slo v Málo Szubotico, csizmár pa v M. Szoboto.

Mogôcse szamo dvê meszti jesz-teta v drzávi, gde postna i zelezniska stambilka nenaszi ednáki imenov prizdete obcsiae, tó szo „M. Subota“, v M. Szoboti i „Pucinci“ v Puconci. Szezná. »izjeme« morejo bidti, zaloszt-no, ali dosztakrát na skodo prebiválszta.

Prásenye „teppichov“ (preprog, szönyeg) i rázni cuny je nájbôle návadno v Aleksandrovoj vilici, to je na glávnoj vilici M. Szobote té návadno, gda tam nájvecs lüdi hodi na szvoj poszel. Zdaj bi ze radi zaali, zaka j jesztejo dvorisca. Mi známo zaka j szo, i drügikrát tüdi opisemo kak steri valko dvorisce má za té poszel med tēmi, kí tó prasenyé taki rad na ceszto delajo.

Kam gremo na velikonoč

?

Na igrišče S. K. MURE!

nehézünkre esik — kénytelenek leszünk törvényes úton azt beküldeni. A lap visszaküldése — felszólítás miatt — senkit nem oldja fel fizetési kötelezettségétől.

— A sziv munkája 24 óra leforgása alatt annyi, mint egy gépé, mely 20.000 kg.-ot 1 m. magasra emel, azaz 20.000 kgm. (kilogrammért). 50 év alatt tehát 365 millió kgm. Munkások nehéz munka mellett arányosan többet.

— Szerencsétlenségek. Mőrec József tesianói gazda lovai M. Szobotában megbokrosodtak, s a tulajdonos erős zökkenés folytán lovak közzé esett, kocsit keresztül ment fején és testén utközben súlyos sérüléseket szenvedett. Sérültett kocsijára téve tölték be a kórházba. Érdekes, hogy dr. Skrilec kórházi főorvosnak tolnia kellett a kocsit, de a báméskodó közönség és rendőr egyik sem nyult hozzá... — Hotizai Turner keresk. kocsisa savanyuvizet hozott Petáncról. Mura kompján a lovak megijedtek, hátrának a szekeret a Murába tölték, mely a lovakat magával rántotta. Szerencse, hogy szekérrúd eltörtével a lovak megszabadultak, s kiusztak a partra. Egy ló a malom kereke alatt uszott át, de erősebb horcsolásokkal ez is kiszabadult. Ez intelem! „Más kárán tanul az okos!”

— Az öröklés illetékmentes, az új pénzügytörvény értelmében, április 1-je óta, ha az örökség összértéke nem több mint 150.000 Din, s ha az öröklés apa és fia közötti.

— Új lakóházak adómentesek városokban 15 évig falun pedig 10 évig. A kérvényeket adómentességért f. év április előtt épült épületekre is rögtön be kell terjeszteni, az ezután építendőkre pedig az építkezés megkezdése előtt.

— Bank tőkekamat — és járadék adót 1927. jan. 1.-től kezdődőleg nem fizet. Most már kíváncsiak vagyunk hogy kap-e a betétes nagyobb s a hitelt keresők fizetnek-e kisebb kamatot, mikor már evvel sem érvelhetnek, hogy „nagy az adó.”

— Tenyészkánok külföldön leendő beszerzésére a földművelésügyi miniszter 700 ezer Din. irányozott elő.

— Kétszáz halottja van a texasi tornádónak. Texasból jelentik, hogy ott tornádó pusztított amelynek eddig kétszáz halottja és számos sebesültje van, Rodk Springs község teljesen elpusztult; csak három ház maradt épségben. A tornádó déli irányból jött, ahol szintén halál és pusztulás járt nyomában. A katasztrófa színhelyére segítővonalakat indítottak el. A sebesültek mentése igen nehéz, mert legtöbbször romok alatt fekszenek.

— A magyar miniszterelnök Rómában. Bethlen István gróf magyar miniszterelnök vasárnap Rómába utazott, hogy az olasz miniszterelnökkel, Mussolinivel megbeszélje azokat a fontos kérdéseket, melyek megoldása a két ország szempontjából ma igen fontos. Így a Fiumei tengeri kikötő kérdése, mely tekintetben már mindkét ország részéről nagy foku megértés mutatkozik. Azután minden valószínűség szerint lesz kötve barátsági és döntőbírósi szerződés is. A magyar miniszterelnök megfogja látogatni a pápát is. Bethlen grófot Olaszországban nagy díszszel és udvariassággal fogadták, ami nem csak az ő személyének, de bizonyára annak az országnak is szól, a melyet képvisel. Minden remény megvan arra, hogy a miniszterelnök útja eredménye lesz.

— Magyarország alumíniumban a világ leggazdagabb állama. Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár a gyáriparosok klubjában tartott előadásán megállapította, hogy alumínium-ércben Magyarország a világ leggazdagabb állama, mert a világháború után a Duna-túlton felfedezett bauxit-telepek több száz tonna alumínium-ércet tartalmaznak. Minőség tekintetében ez a bauxit jobb az eddig ismert legjobb francia bauxitnál. Az alumíniumból, mint a legkönnyebb fémből készülnek tudvalevően a repülőgépek fémalkatrészei. A jövő háborújában a repülőgépek fognak dönteni. Szerencséje Magyarországnak, hogy ezeket az alumínium-telepeket most fedezték fel csak, különben ezekre is rátette volna kezét a békeszerződés.

— 5000 lakosnál kisebb községekben nem lesz kötelező a kéménytisztítás. A kereskedelmi és iparügyi minisztérium egy szabályrendeletet adott ki, amelyben országosan szabályozza a kéménytisztítást és kötelezően előírja mindazokat a tűzrendészeti rendszabályokat, amelyeknek betartásához ragaszkodni kell a lakosságnak. A szabályrendelet többek között úgy intézkedik, hogy 5000 lakosnál kevesebbet számláló községekben nem kötelező a kémények tisztítása. A kéményseprői ipart ezen rendelkezés súlyosan sérti, éppen ezért a kéményseprők szövetsége állást foglalt ellene. — Hogy ezen mozgalomnak sikere lesz-e s elfogják-e érne a szabályrendelet módosítását, az a jövő titka.

— Nanking bombázásakor kétezer kínai pusztult el.

— Romániában évente hatvanezer-nél több per indul az állam ellen.

— A genfi leszerelési értekezlet német tagja általános leszerelést követel.

— Kafarnaumban most ássák ki azt a zsinagógát, melyben Jézus tanított és prédikált.

— Lengyelországban 700.000 tüdőveszes beteg van.

— Amerikában az orvosok hosszú kísérletezés után megállapították, hogy a legbetegebbek fogak is gyógyíthatók mesterséges napfényvel.

— Amerika huszonöt évre mindenféle bevándorlás be akar tiltani.

— Anglia, Japán és az Amerikai Egyesült Államok közös akciót indítanak Kinában.

— A romániai nők férjeiktől függetlenül akarnak dönteni állampolgárságukról.

— Borzalmas vasuti összeütközés Brünben öt halottal és százhusz sebesülten. Kedd reggel hat óra harmincnyolc perckor a Blasovitsból jövő személyvonat a brünni pályaudvaron összeütközött egy másik személyvonattal, amely ugyanakkor futott be a pályaudvarra. Az összeütközésnek öt súlyos sebesültje volt, akik rövid idő múlva behaltak sebesülésükbe. Az eddigi megállapítások szerint százhusz megsebesültek. A katasztrófát az okozta, hogy a Blasovitzból jövő vonat a vészjel ellenére tovább haladt. Szigorú vizsgálat indult meg annak megállapítására, hogy ez miképp történhetett meg.

Megkezdődött

a munkáskamarák országos ankétje.

Kedden délelőtt kezdődött meg a noviszadi grafikai munkások szakszervezetének házában a munkáskamarák országos ankétja, amelyen mintegy harminc küldött jelent meg. Az ülést délelőtt kilenc órakor Muzikravics Száva a beogradi központi munkáskamara titkára nyitotta meg, aki rövid beszédben üdvözölte a megjelenteket és kifejtette, hogy a az új pénzügyi törvénnyel kapcsolatban szükségessé vált a munkásbiztosítás kérdésének a reorganizálása is és ezért volt szükség az ankét egybehívására. Az ülés ezután egyhangulag Vilics N. goszlávot, a beogradi munkáskamara elnökét választotta meg az ankét elnökévé.

A délelőtt folyamán több beszéd hangzott el a munkásbiztosítás kérdésével kapcsolatban és valamennyi szónok hangsúlyozta, hogy a biztosítás eddigi típusát feltétlenül meg kell őrizni. A kiküldöttek referáltak a munkásbiztosítás eddigi eredményeiről és a biztosítás végrehajtásáról. A beszédek elhangzása után három bizottságot választottak, amelyek a délután folyamán a határozati javaslat részleteiről tárgyaltak. A plénum szerdán délelőtt ült ismét össze ekkor a bizottságok betérjesztették konkrét javaslataikat a munkásbiztosítás reorganizációjáról és ugyancsak betérjesztik a határozati javaslatot is, amelyet az ankét a szociálpolitikai miniszterhez fog felterjeszteni. A szerdai plenáris ülést nagy érdeklődéssel tekintették.

K I N O
v MURSKI SOBOTI

V PONDELJEK 18. aprila
popoldne ob 3. zvečer ob 8 uri

Variété

Tragedija jednog
artista u 7 činova.

U glavnoj ulozi:
EMIL JANNIGS i LYA DE
PUTTI.

VSTOPNINA: Gornje lože
12 Din., spodnje lože 10 Din.,
in II. prostor 5 Dinarjev.

Lastnik kina
GUSTAV DITTRICH.

Lokomobil,

Első Magy. Gazd. Gépgyár által
1922-ben gyártott, 4^{1/2} HP, kitűnő
állapotban, jutányos áron azonnal
eladó: ŠTEFANEC vendéglősnél
ŠALOVCI (Prekmurje).

Mulatságokra

konfetti-, szerpentin és vicces lapok,
nagyban és kicsinyben kaphatók :-

[zidor Hahn

könyvkereskedésben
Murska Sobota.

Gyermekek öröme a játékszer

melyek nagy választékban kaphatók
nagyon olcsó áron: kerti öntöző,
vödör, karika játékok, hinta,
tollszélforgó, gereblye, lapát, labda,
csiga, homok játékok, kugli,
kocsi, celluloid, gumi és posztó
játékok stb. stb.

Erdősy Barnabás

papír és játékkereskedés
MURSKA SOBOTA,
Cerkvena ulica.

